

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพหุคูณกับความเชื่อฟังคำสั่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดูแล เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพหุคูณมากกว่าไม่มีการพหุคูณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตามตารางที่ 4) และในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่เฝ้าคอยดูแล เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพหุคูณมากกว่าไม่มีการพหุคูณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตามตารางที่ 4) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้ว่า "ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดูแล เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพหุคูณมากกว่าไม่มีการพหุคูณ" และสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้ว่า "ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่เฝ้าคอยดูแล เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพหุคูณมากกว่าไม่มีการพหุคูณ" และสอดคล้องกับงานวิจัยของเจนเสน และบูฮานัน (Jensen and Buhanan, 1974) ที่พบว่าการพหุคูณที่จะลงโทษมีผลต่อเด็กเล็กในการไม่จับของเล่นและขนม¹ และแบนดูรา (Bandura, 1979) ใกล้เคียงว่า ถ้าผู้ใหญ่ไม่ทำตามการพหุคูณที่จะลงโทษเด็กแล้ว ก็จะไม่สามารถทำให้พฤติกรรมของเด็กที่ไม่พึงประสงค์หมดไปได้ แต่ผู้ใหญ่ทำตามที่พหุคูณว่าจะลงโทษเด็กอย่างทันทีทันใดการพหุคูณนั้นก็จะมีผลการพหุคูณที่จะลงโทษเด็กของผู้ใหญ่ไม่เพียงแต่จะระงับพฤติกรรมของเด็กคนนั้นที่กระทำ

¹Larry Jensen and Karl Buhanan, "Resistance to Temptation following Three Types of Motivational Instructions among Four Six and Eight-Year-Old Female Children," The Journal of Genetic Psychology

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเด็กอื่น ๆ ที่เฝ้าดูการลงโทษด้วย¹

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นอธิบายโดยไขทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เปียเจต์ (Piaget, 1962) และโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กเล็กขึ้นอยู่กับ การถูกลงโทษจากผู้ใหญ่² โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) ได้อธิบายไว้ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเขาในขั้น 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Punishment and obedience orientation) ซึ่ง อยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี ของระดับที่ 1 คือระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Premoral) ว่าเด็ก เชื่อฟังผู้ใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษเด็กได้ ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงปรากฏว่าเด็กที่เข้ารับการทดลอง เมื่อผู้ใหญ่พูดขู่ด้วยการลงโทษ จากผู้ใหญ่คือการที่ผู้ใหญ่ไม่ให้ออฟที่ 5 ก่อน จึงเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าเด็กที่เข้า รับการทดลอง เมื่อผู้ใหญ่ไม่พูดขู่ เพราะผู้ใหญ่ไม่ใคร่พูดขู่ที่จะลงโทษ เด็กจึงทำให้เด็กเชื่อฟัง คำสั่งของผู้ใหญ่น้อย เด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ 3 (ผู้ใหญ่พูดขู่ แต่ไม่เฝ้าคอยดู) ใช้เวลาเล่นของเล่นเฉลี่ยแล้วเป็นเวลา 6.75 วินาที ส่วนเด็กที่เข้ารับการทดลองใน เงื่อนไขที่ 1 (ผู้ใหญ่ไม่พูดขู่ และไม่เฝ้าคอยดู) ใช้เวลาเล่นของเล่นเฉลี่ยแล้วเป็นเวลา 29.19 วินาที แต่เด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ 4 (ผู้ใหญ่พูดขู่ และเฝ้าคอยดู) และเด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ 2 (ผู้ใหญ่ไม่พูดขู่ แต่เฝ้าคอยดู) ไม่ใช้เวลาเล่น ของเล่นเลย

¹A. Bandura, Principles of Behavior Modification, cited by Garth J. Blackham and Adolph Silberman, Modification of Child and Adolescent Behavior, 2d ed. (Belmont, California: Wadsworth Publishing Company, Inc., 1979), p. 70.

²Jean Piaget, The Moral Judgement of the Child, trans.

อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของฮิกบี (Higbee, 1979) ที่พบว่า เด็กอเมริกันที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่พูดคุยและเมื่อผู้ใหญ่ไม่พูดคุย เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฮิกบีได้ทำการทดลองเรื่ององค์ประกอบที่มีผลต่อความเชื่อฟังของเด็กเล็ก เขาทำการทดลองกับเด็กเล็กอเมริกันจำนวน 48 คน เป็นเด็กชาย 24 คน และเด็กหญิง 24 คน มีอายุตั้งแต่ 4 ปีถึง 5 ปี 2 เดือน โดยมีผู้ทำการทดลอง 2 คน เป็นผู้ใหญ่เพศชาย 1 คน และผู้ใหญ่เพศหญิง 1 คน เขาแบ่งเงื่อนไขการทดลองออกเป็น 4 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขที่ 1 (ผู้ใหญ่ไม่พูดคุย และไม่เฝ้าคอยดู) เงื่อนไขที่ 2 (ผู้ใหญ่ไม่พูดคุย แต่เฝ้าคอยดู) เงื่อนไขที่ 3 (ผู้ใหญ่พูดคุย แต่ไม่เฝ้าคอยดู) และเงื่อนไขที่ 4 (ผู้ใหญ่พูดคุย และเฝ้าคอยดู) ในแต่ละเงื่อนไขการทดลองมีเด็กชาย 6 คน และเด็กหญิง 6 คน ในแต่ละเงื่อนไขการทดลองเด็กชาย 3 คนและเด็กหญิง 3 คนเข้ารับการทดลองกับผู้ใหญ่เพศชาย ส่วนเด็กชายอีก 3 คนและเด็กหญิงอีก 3 คนเข้ารับการทดลองกับผู้ใหญ่เพศหญิง เด็กแต่ละคนจะเข้ารับการทดลองภายใต้เงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งเท่านั้น และในแต่ละเงื่อนไขการทดลองผู้ทำการทดลองสั่งเด็กให้ทำงานโดยใช้อุปกรณ์ที่เหมือนกันคือ สั่งเด็กให้เดินหยิบลูกหินครั้งละ 1 ลูกจากกล่องกระดาษ ซึ่งมีลูกหินอยู่ด้วยกันทั้งหมด 300 ลูกไปใส่ในกล่องไม้ทึบเล็ก ๆ สีขาว ซึ่งบนฝากล่องไม้ทึบมีช่องที่จะหยอดลูกหินเพียงครั้งละ 1 ลูกใส่ลงไปได้ ในแต่ละเงื่อนไขการทดลองเด็กจะต้องเดินหยิบลูกหินเป็นเวลา 10 นาที กล่องทั้ง 2 นี้ตั้งอยู่ห่างกัน 6 ฟุต กล่องกระดาษแข็งตั้งอยู่บนตุ๊กตาวัว ๆ และกล่องไม้ทึบวางอยู่บนโต๊ะตัวเตี้ย ๆ มีช่องเลนหลายชิ้นวางอยู่ข้างในตู้ บนตู้ และบนโต๊ะ และในแต่ละเงื่อนไขการทดลองผู้ใหญ่ทำการกระทำที่แตกต่างกันดังนี้คือ เงื่อนไขที่ 1 เมื่อผู้ทำการทดลองสั่งเด็กให้ทำงานแล้ว บอกเด็กว่าเขาจะออกไปนอกห้องสักครู่หนึ่ง และเมื่อเวลาผ่านไป 10 นาที เขาจึงกลับเข้ามาในห้อง เงื่อนไขที่ 2 เมื่อผู้ทำการทดลองสั่งเด็กให้ทำงานแล้ว บอกเด็กว่าเขาจะนั่งทำงานที่มุมห้องสักครู่หนึ่ง งานที่ผู้ทำการทดลองทำคือนั่งกมหนานานหนังสือเป็นเวลา 10 นาทีโดยไม่สนใจกับการเดินหยิบลูกหินของเด็ก เงื่อนไขที่ 3 ผู้ทำการทดลองสั่งเด็กให้ทำงานแล้วพูดคุยเด็กว่าถ้าเด็กไม่เดินหยิบลูกหินไปใส่กล่อง เมื่อเขากลับเข้ามาในห้องเขาจะลงโทษเด็ก และผู้ทำการทดลองก็ออกไปจากห้อง เมื่อเวลาผ่านไป 10 นาทีจึง

ว่าถ้าเด็กไม่หิบบลูกหินไปใส่กล่องเมื่อเขาทำงานเสร็จเขาจะลงโทษเด็ก งานที่ผู้ทำการทดลองทำคือ ینگมหน่าอ่านหนังสือที่มุมห้องเป็นเวลา 10 นาทีโดยไม่สนใจกับการเค้นหิบบลูกหินของเด็ก มีผู้สังเกต 2 คนสังเกตความเชื่อฟังของเด็กต่อคำสั่งของผู้ใหญ่โดยดูผ่านกระจกทางเดียว ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่พูดยุ และเมื่อผู้ใหญ่ไม่พูดยุเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยดู และเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดูเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

ผลการวิจัยของผู้วิจัยพบว่าในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดูเด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพูดยุมากกว่าไม่มีการพูดยุ และในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่เฝ้าคอยดูเด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพูดยุมากกว่าไม่มีการพูดยุ ซึ่งไปขัดแย้งกับงานวิจัยของอีกบี (Higbee, 1979) ที่พบว่า เด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่พูดยุ และเมื่อผู้ใหญ่ไม่พูดยุ เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนอเมริกันและคนไทยแตกต่างกัน ซึ่งแองคและฟิลลิป (Hanks and Phillips, 1961) ได้กล่าวถึงลักษณะของสังคมไทยและการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนไทยไว้ว่า ลักษณะของสังคมไทยจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม บุคคลในครอบครัวมีฐานะไม่เท่าเทียมกัน พ่อแม่มีฐานะสูงกว่าจึงสะดวกในการถ่ายทอดค่านิยมหรือทำให้เกิดความเคารพยกย่อง ภายในครอบครัวที่มีอายุสูงกว่าก็มีฐานะสูงกว่า สมาชิกในครอบครัวจะมีอย่างน้อยสองระดับคือ พ่อแม่อยู่ในระดับสูงและลูกอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จึงเป็นลักษณะที่ถ่ายทอดกันมา โดยเด็กได้รับการตั้งสอนให้เชื่อฟัง ห้ามโต้แย้งและสอ ดใส่

¹Kenneth L. Higbee, "Factors Affecting Obedience in

ค่านิยม ซึ่งเป็นผลให้เด็กต้องกระทำตนให้อยู่ในกรอบที่ผู้ใหญ่วางไว้จะออกนอกกรอบไม่ได้¹ ดังนั้นเมื่อผู้ใหญ่ไทยซึ่งอยู่ในฐานะสูงกว่าเด็กพูดคุยเด็กจึงทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งมากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ไม่พูดคุยเด็ก

ส่วนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนอเมริกันนั้น ลิปเซ็ท (Lipset, 1961) ได้กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนอเมริกันว่า พ่อแม่อเมริกันพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจกับเด็กอย่างที่สุด และทำตัวเป็นเพื่อนกับเด็กตั้งแต่ในตอนเริ่มต้น เขาเผ่าคอยดูและปกป้องเขาจัดอุปสรรคต่าง ๆ เขายอมรับทั้งในสิ่งที่เขาเห็นควยและไม่เห็นควย เขาแสดงความต้องการของเขาและในขณะที่เดียวกันก็ศึกษาความต้องการของเด็กควย เขาจะปล่อยให้ไปไหนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการที่เด็กจะได้รับการลงโทษอย่างธรรมชาติ เด็กอเมริกันมีระเบียบวินัยตั้งแต่ในตอนต้น และมีการฟังตนเอง² ดังนั้นเมื่อผู้ใหญ่และเด็กอเมริกันมีฐานะเท่าเทียมกัน และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เมื่อผู้ใหญ่พูดคุยเด็กหรือไม่พูดคุยเด็กจึงทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งไม่แตกต่างกัน

2. การเผ่าคอยดูกับความเชื่อฟังคำสั่ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่พูดคุยเด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการเผ่าคอยดูมากกว่าไม่มีการเผ่าคอยดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹Lucien M. Hanks and Herbert P. Phillips, "A Young Thai from the Countryside," in *Studying Personality Cross-Culturally*, ed. Bert Kaplan (New York : Harper & Row Publishers, 1961), pp. 637-656.

²S. M. Lipset, "A Changing Character ?" in Culture and Social Character, ed. S.M. Lipset and L. Lowenthal cited by Edward C. Devereux, Urie Bronfenbrenner, and Robert R. Rodgers, "Child-Rearing in England and the United States : A Cross-National

(ตามตารางที่ 4) และในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่พูซู่เด็ก เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการเฝ้าคอยดูมากกว่าไม่มีการเฝ้าคอยดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตามตารางที่ 4) ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 3 ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้ว่า "ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่พูซู่เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการเฝ้าคอยดูมากกว่าไม่มีการเฝ้าคอยดู" และสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยตั้งไว้ว่า "ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่พูซู่เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการเฝ้าคอยดูมากกว่าไม่มีการเฝ้าคอยดู" และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมคคอค พาร์สัน และฮิล (Meddock, Parsons, and Hill, 1971) ที่พบว่าเด็กเล็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่เมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยดูมากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดู¹

ผลงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นอธิบายโดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์ (Piaget, 1957) ที่กล่าวว่าเด็กเล็กเชื่อฟังผู้ใหญ่เพราะความรักและความกลัวในอำนาจของผู้ใหญ่² ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงปรากฏว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยดูมองเห็นผู้ใหญ่อยู่ในห้องจึงทำให้เด็กกลัวในอำนาจของผู้ใหญ่มากกว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดู เพราะผู้ใหญ่ไม่ได้อยู่ในห้องจึงทำให้เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่น้อย เด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ 2 (ผู้ใหญ่ไม่พูซู่ แต่เฝ้าคอยดู) ไม่ใช้เวลาเล่นของเล่นเลย ส่วนเด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ 1 (ผู้ใหญ่ไม่พูซู่ และไม่เฝ้าคอยดู) ใช้เวลาเล่นของเล่นเฉลี่ยแล้วเป็นเวลา 29.19 วินาที และเด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ 4 (ผู้ใหญ่พูซู่ และเฝ้าคอยดู) ไม่ใช้เวลาเล่นของเล่นเลย ส่วนเด็กที่เข้ารับ

¹T.D. Meddock, J.A. Parsons, and T.K. Hill, "Effect of an Adult's Presence and Praise on Young's Children Performance."

²Jean Piaget, Handbuch der Psychology, 2d ed., cited by Henry W. Maier, Three Theories of Child Development (New York: John Weatherhill Inc. 1961) p. 109.

การทดลองในเงื่อนไขที่ 3 (ผู้ใหญ่พูดชู้ แต่ไม่เฝ้าคอยคุ) ใช้เวลาเล่นของเล่นเฉลี่ยแล้วเป็นเวลา 6.75 วินาที

อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของฮิกบี (Higbee, 1979) ที่พบว่า เด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยคุและไม่เฝ้าคอยคุ เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹ เหตุที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน คือเด็กไทยได้รับคำสั่งสอนให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่ไทยมีฐานะสูงกว่าเด็ก² จึงทำให้เด็กไทยเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่เมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยคุมากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยคุ ส่วนเด็กอเมริกันได้รับการอบรมให้มีวินัยตั้งแต่ในตอนที่ตน ๆ เมื่อผู้ใหญ่อเมริกันเฝ้าคอยคุหรือไม่เฝ้าคอยคุจึงทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน³

3. เวลากับความเชื่อฟังคำสั่ง

จากสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า "ในแต่ละเงื่อนไขการทดลองเด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากที่สุดในช่วงเวลาที่ 1 และความเชื่อฟังคำสั่งจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเวลาผ่านไป"

เงื่อนไขที่ 1 (ผู้ใหญ่ไม่พูดชู้ และไม่เฝ้าคอยคุ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าในช่วงเวลาที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าในช่วงเวลาที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตามตารางที่ 7)

¹Kenneth L. Higbee, "Factors Affecting Obedience in Preschool Children," pp. 241-253.

²Lucien M. Hanks and Herbert P. Phillips, "A Young Thai from the Countryside," pp. 637-656.

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นอธิบายตามคำกล่าวของแฮงค์และฟิลลิป (Hanks and Phillips, 1961) ที่กล่าวว่าเด็กไทยเชื่อฟังผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่มีฐานะสูงกว่าเด็ก¹ เมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดู เด็กมองไม่เห็นผู้ใหญ่ซึ่งมีฐานะสูงกว่าเด็กอยู่ในห้อง จึงทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่น้อยลงเมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้นเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 จึงเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่น้อยกว่าในช่วงเวลาที่ 1 แต่เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 3 กลัวว่าผู้ใหญ่จะกลับเข้ามาในห้องเพราะผู้ใหญ่ออกไปจากห้องนานแล้ว จึงทำให้เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันและเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 ในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 ใช้เวลาเล่นของเล่นเฉลี่ยแล้วเป็นเวลา 1.19 วินาที 7.86 วินาที และ 19.5 วินาที ตามลำดับ

เงื่อนไขที่ 2 (ผู้ใหญ่ไม่พุ่มพู่ แต่เฝ้าคอยดู) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 และในช่วงเวลาที่ 2 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าในช่วงเวลาที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตามตารางที่ 9)

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นอธิบายตามคำกล่าวของแฮงค์และฟิลลิป (Hanks and Phillips, 1961) ที่กล่าวว่า เด็กไทยเชื่อฟังผู้ใหญ่ เพราะผู้ใหญ่มีฐานะสูงกว่าเด็ก² เมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยดู เด็กมองเห็นผู้ใหญ่ซึ่งมีฐานะสูงกว่าเด็กอยู่ในห้อง จึงทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่น้อยลงเมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้นเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 และในช่วงเวลาที่ 2 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน และเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วง

¹ Lucien M. Hanks and Herbert P. Phillips, "A Young Thai from the Countryside." pp.637 - 656.

เวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันแต่เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 3 ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 มีความสนใจในการที่จะเดินหนีบลูกหินมากในช่วงเวลานี้ แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไปนานจนถึงช่วงเวลาที่ 3 ความสนใจในการที่จะเดินหนีบลูกหินก็ลดน้อยลง ดังนั้นจึงทำให้เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าในช่วงเวลาที่ 3 และเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 ในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 ไม่ใช่เวลาเล่นของเล่นเลย

เงื่อนไขที่ 3 (ผู้ใหญ่พูดขู่ แต่ไม่เฝ้าคอยดู) และ

เงื่อนไขที่ 4 (ผู้ใหญ่พูดขู่ และเฝ้าคอยดู)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 ในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามตารางที่ 10 และตารางที่ 11 ตามลำดับ)

ผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นเพราะว่าเด็กเล็กเชื่อฟังผู้ใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์ (Piaget, 1962) และโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กเล็กขึ้นอยู่กับ การถูกลงโทษจากผู้ใหญ่¹ และโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) ได้อธิบายไว้ว่าทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเขาในชั้น 1 หลักการหลบหนีหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Punishment and obedience orientation) ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 2 - 7 ปี ของระดับที่ 1 คือระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Premoral) ว่าเด็กเชื่อฟังผู้ใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีอำนาจในการลงโทษเด็กได้² คว้ยเหตุนี้จึงทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่อย่างเคร่งครัดเพราะกลัวการลงโทษจากผู้ใหญ่ คือการที่ผู้ใหญ่ไม่ให้พอพิที่เด็ก 5 ก้อน จึงทำให้เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 ในช่วงเวลาที่ 2 และ

¹ Jean Piaget, The Moral Judgement of the Child, pp. 1-43.

² Lawrence Kohlberg, "Development of Moral Character..."

ในช่วงเวลาที่ 3 เชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน ในเงื่อนไขที่ 3 เด็กที่เข้ารับการทดลอง ในช่วงเวลาที่ 1 ในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 ใช้เวลาเล่นของเล่นเฉลี่ยแล้วเป็นเวลา 3.312 วินาที 3.125 วินาที และ .3125 ตามลำดับ แต่ในเงื่อนไขที่ 4 เด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 ในช่วงเวลาที่ 2 และในช่วงเวลาที่ 3 ไม่ใช้เวลาเล่นของเล่นเลยในแต่ละช่วงเวลา

4. ความแตกต่างระหว่างเพศกับความเชื่อฟังคำสั่ง

จากสมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า "ในแต่ละเงื่อนไขการทดลองเด็กหญิงจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าเด็กชาย" จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับเพศและความเชื่อฟังคำสั่งพบว่าเด็กหญิงและเด็กชายเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตามตารางที่ 3) ผลงานวิจัยดังกล่าวไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไปสอดคล้องกับงานวิจัยของคาร์ลสมิทซ์ เลปเปอร์ และแลนเดาเออร์ (Carlsmith, Lepper, and Landauer, 1970) ที่พบว่า เด็กหญิงและเด็กชายเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน¹ และเมื่อเขาทั้งสองคนทำการทดลองใหม่ในปี 1974 ก็ได้ผลเหมือนเดิม² แสดงว่าสำหรับตัวแปรเพศที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อฟังของเด็กไทยไม่มีผลแตกต่างไปจากเด็กทางตะวันตก นับได้ว่าผิดไปจากที่ผู้วิจัยคาดไว้ ทั้งนี้ อาจจะเป็นดังที่ จุมพล ทิมพานิช ได้กล่าวไว้ว่าครอบครัวไทยมีหน้าที่สำคัญคือการอบรมเลี้ยงดูเด็กและได้ปลูกฝังค่านิยมในเรื่องการเชื่อฟังผู้ใหญ่ซึ่งสังคมไทยอย่างมาก จนมีคำพังเพยว่า "เดินตามผู้ใหญ่หมาไม่กัด" ซึ่งถือกันว่าค่านิยมดังกล่าวเป็นสิ่งดีงาม³ และพรณี เดชกำแหง (2515)

¹J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T.K. Landauer, "Experimental Analysis of the Factors Determining Obedience of Four-Year-Old Children to Adult Females," :601-611.

²J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper and T.K. Landauer, "Children's Obedience to Adults Requests : Interactive-Effects of Anxiety Arousal and Apparent Punitiveness of the Adult," :822-828.

ได้กล่าวไว้ว่าตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่บุคคลจะต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ตลอดเวลา นอกจากนี้ประเทศไทยโดยทั่ว ๆ ไปมักจะอบรมเด็กให้อยู่ในระเบียบวินัยให้เชื่อฟังผู้ใหญ่¹ ดังนั้นจึงทำให้เด็กหญิงและเด็กชายเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹พรณี เคชกำแหง, "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน และความวิตกกังวลและพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 1 และ 2" (ปริิณทานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาระสามมิตร